

Conall Ó Murchú, Máire Ní Phuirséil, Cólín Ó Scolaí, Ríonach Ní Scolaí, Máire Ní Thuathail agus Micheál Ó Fátharta.

Tá ceannairí sinsearach ann le tacaíocht a thabhairt: Ruairí Ó Tuairisc, Betí Uí Bhaoill, Rós Uí Dhonnchadha, Siobhán Uí Chonghaile agus Brian Ó Baoill. Bíonn ceathrar den chúigear sin ann chuile oíche Aoine agus bíonn duine amháin nó duine eile acu in éineacht le grúpa ar bith ón gclub nuair a bhíonn siad ag taisteal.

Ba mhaith leis an gcoiste a chur in iúl go gcuirfí míle fáilte roimh thuismitheoirí oíche Aoine ar bith dá mba mhian leo cuairt a thabhairt ar an gclub i gColáiste Lurgan agus bheadh an-fháilte roimh chúnamh uathu. Tá an coiste fíor-bhuíoch

do Phól Ó Foighil as úsáid an Choláiste a chur ar fáil dóibh.

Níor mhiste a lua go bhfuil cúpla riail ag an gclub agus bheadh an coiste an-bhuíoch do thuismitheoirí a thabharfadh tacaíocht do na rialacha sin. Ní cheadaítear caitheamh tobac ná alcól agus cothaítear néatacht agus glaineacht. Cothaítear dea-chaint agus dea-bhéasa agus cothrom na Féinne do chuile dhuine. Is í an Ghaeilge teanga an Chlub, ar ndóigh.

Tá súil ag na ceannairí fásta go mbeidh dea-chuimhní den tréimhse a chaitheann sé nó sí sa Chlub ag chuile ógánach, agus go gcabhróidh an méid a dhéanann siad ann leo sa saol mór nuair a thagann an t-am chuige.

Bíodh do rogha agat as

CEIRNÍNÍ GAEL-LINN

BRUACH NA BEIRTRÍ

Seán Mac Donnchadha agus Máirtín Ó Cualáin.

Ocht gcinn d'amhráin ar an sean nós ón bhfonnadóir a ghnóthaigh 'Corn an Riadaigh' in Oireachtas '85. Ceithre dréachta ceoil ó Mháirtín Ó Cualáin, ceoltóir bosca.

CEF/CEFC 117

OMÓS DO JOE COOLEY

Frankie Gavin & Paul Brock le Charlie Lennon.

"Omós curtha in iúl ar bhealach ar leith".

Ciarán Mac Mathúna.

CEF/CEFC 115

MNÁ NA hÉIREANN

Macalla

Ceolfhoireann ildánach ban a sheineann réimse uirlísí agus a bhfuil sár amhránaithe ina measc.

"... tá muid i gcomhlúadar daoine ar ábhar lucháire dóibh ceol a chasadh."

Bill Meek, Irish Times.

CEF/CEFC 110

DEORA AN DEORAÍ

Charlie Lennon le Síle Ní Fhlaithearta, Frankie Gavin agus Liam Ó Floinn.

Togha ceirnín a thaispeánann gur cumadóir

maith le hais a bheith ina shárcheoltóir tradisiúnta é Charlie Lennon.

CEF/CEFC 112

I gCNOC NA GRAÍ

Noel Hill & Tony MacMahon.

"Ceirnín críochnúil den scoth..."

Peadar Ó Riada

CEF/CEFC 114

SIN MAR A BHÍONN

Na Firéin

Racghrúpa cumasach ag canadh a gcuid amhrán féin.

"Fíoramhráin a léiríonn fiormhothúcháin... níl aon chur i gcéil ag baint leo."

Donall Lunny

CEF/CEFC 116

Catalóg iomlán ó:

GAEL-LINN,

26, Cearnóg Mhuirfean,

Baile Átha Cliath 2.

Tel: (01) 767283.

Mo Shaol san Afraic Theas

Le dhá bhliain anuas bhí mé ag déanamh obair dheonach i Durban san Afraic Theas mar bhall den eagrais *Viatores Christi*. Cuireann an t-eagrais seo oiliúint ar fáil do dhaoine gur mian leo oibriú mar mhisinéirí tuata i measc daoine bochta.

Bhí mé ag obair i ndílleachtlan do ghasúir den chine daite. Ba mhná rialta den Ord Naomh Aibhistín a bhí ag breathú i ndiaidh na ngasúr seo agus bhí timpeall céad buachaill faoina gcúram ó aois a ceathair go bliain is fiche. Chomh maith le dílleachtaí bíonn buachaillí ann a fhaigheann drochíde sa mbaile nó nach bhfuil a gcuid tuismitheoirí in ann an aire cheart a thabhairt dóibh. Tá formhór a gcuid tuismitheoirí scartha ó chéile agus ní minic aithne acu ar a gcuid aithreacha.

Tá an dílleachtlan roinnte suas i rannóga beaga. Bhí mise i gceannas gasúir idir a deich agus a ceithre bliana déag d'aois. Sén chaoi a raibh mé ag cabhrú leo le cur ar a gcumas a dhul i dtaithí ar an saol i dtimpeallacht dhifriúil. Bhí mé mar chúntóir oideachais acu freisin — bhínn ag cuidiú leo nuair a bhídís ag plé le hobair bhaile. Ní foláir cúnaimh breise a thabhairt do ghasúir lagintinneacha nó gasúir nach bhfuil ró-chliste.

Thosaínn ag obair ag a 6.00 a chlog ar maidin agus chríochnaínn ag a 7.00 a chlog sa tráthnóna nó ag a 9.00 a chlog féin ach bhí cúpla uair a chloig saor agam i rith an lae an fhad is a bhí na buachaillí ar scoil. Cé nach raibh an obair an-dian, mar sin féin níor mhór neart foighne agus cineáltas a bheith ag duine ann. Bíonn saol an-chorrach ag na buachaillí sula gcuirtear faoi choimirce na mban rialta iad, agus dá bharr sin teastaíonn a lán aire, grá agus tuisceana uathu.

Fuair mé seans freisin Teagasc Críostaí a mhúineadh do scoláirí na hArdscóile sa pharóiste, á réiteach le dul faoi lámh easpaig. Tá spiorad iontach sa bparóiste. Tá an pobal an-chairdiúil agus glacann siad páirt an-mhór in imeachtaí an pharóiste. Sí Afrikaans teanga oifigiúil na tíre ach labhraítear Béarla go forleathan.

Tá daonra thart ar 30 milliún san Afraic Theas. Is daoine den chine dubh 25 mhilliún acusan agus is

daoine bána, daite agus Indiaigh an 5 mhilliún eile. Bíonn ar na ciníocha éagsúla maireachtáil ina gceantair féin. Is meascán de chiníocha éagsúla iad an cine daite. Bhí cónaí ormsa i gceantar an chine seo agus ní raibh aon doicheall acu romham riamh. Is daoine cairdiúla, mórchroíocha, foighdeacha, spóirtiúla iad agus ar bhealaigh tá an-mheas acu ar an duine geal. Fulaingíonn siad go leor cruatain, áfach, de thoradh dífhostaíochta, droch-thithíochta, bochtanaís agus galair.

Tá go leor treibheanna san Afraic Theas. Sí an treibh Zulu an treibh is treise i réigiún Natal. Tá siad ar fheabhas ag canadh agus ag damhsa agus tá an-cháil ar an obair a dhéanann siad le clocha ornáideacha. Is iondúil go mbíonn níos mó ná bean chéile amháin ag na fir. Maireann siad i dtithe beaga cruinne le hurláir déanta de mheascáin aoileach bó agus créafóige. Tá na tithe beaga seo tógtha i mullach a chéile agus is minic nach mbíonn córas leictreachais nó uisce iontu. Tugtar *townships* ar na háiteanna ar imeall na gcathracha ina mbíonn siad lonnaithe. Tá córas maireachtála na Zulu níos boichte ná córas aon chine eile sa tír. Saothraíonn a bhformhór a mbeatha ar an obair is suaraí amuigh, m.sh., oibríonn siad mar shearbhóntaí, garraíodóirí, glantóirí sráide agus rí. Is minic a d'fheicfé na mná ar an tsráid ag iompar ualaí móra ar a gcleigeann agus ag an am céanna bheadh páiste ceangailte ar a ndroim. Chuir mé an-iontas anseo nuair a chuaigh mé amach ar dtús — ní fheicfé riamh an t-ualach ag titim orthu.

Tá 13% den talamh ag na daoine dubha ach sé an chuid is measa den talamh é. Mar gheall ar an bpolasaí aistrithe pobal atá ag an Rialtas ansin is minic a dhíshealbhaítear na daoine dubha óna gcuid teallaigh agus a athshocraítear iad in áiteanna eile i bhfad ó bhaile.

Is aeráid teochreasa is mó atá sa tír, bíonn an aimsir go breá an chuid is mó den bhliain agus ní bhíonn ach timpeall is mí amháin báistí acu.

Tá Durban cois farraige agus is ionad saoire an-cháiliúil é. Is mór an áilleacht na tránna breátha atá ann ach, faraor, tá go leor acu curtha in áirithe do na daoine geala amháin. Is iomaí uair a fógraíodh orm féin agus ar mo chomhghleacaithe na buachaillí a bhí faoinár gcúram a thógáil amach as an uisce agus muid ar cheann de na tránna

Foireann na Minna. Sraith chomórtas sa Ghairmscoil. An bhfuil a fhios agat cén bhliain?

Sean Scoil an Chnoic. An aithníonn tú iad?

'geala'. Seo sampla amháin den chóras dlí atá i bhfeidhm san Afraic Theas — dlithe atá an-éifeachtach chun na ciníocha éagsúla a choinneáil deighilte ó chéile. Ní fheictear na ciníocha ag meascadh le chéile mórán agus chuirte an-suim ionamsa nuair a bhínn amuigh ar an tsráid leis na buachaillí a bhí faoi mo chúram. Bhíodh orainn taisteal ar bhusanna a bhí leagtha amach do na ciníocha daite mar ní raibh cead ag na gasúir taisteal ar bhusanna na ndaoine geala.

Is aoibhinn go deo na radhairc áille atá le feiceáil mór-thimpeall na tíre agus tá an tír an-saibhir in acmhainní nádúrtha freisin. Is tubaisteach an ní é go bhfuil tír chomh hálainn millte ag polasaithe na cinédheighilte atá i réim inti. Déantar an-éagóir go deo ar dhaoine de bharr na bpolasaithe seo. Tá méadú mór tagtha ar an bhforéigean polaitíochta le blianta beaga anuas go háirithe ó cuireadh an staid éigeandála i bhfeidhm. Is cosúil go leanfaidh an chíríib ar aghaidh go gcuirfear críoch leis an gcóras mídhleathach, mídhaoimneach seo. Tá súil agam go dtreoróidh Dia muintir na hAfraice Theas chun síochán, cothrom na féinne, saoirse, agus cearta sibhialta a bhaint amach.

NEANTÓGA

Seoladh mac
ar aonach lá
'Cé gur dubhradh
leis giorrán
a cheannach
d'fhill abhaile
le stail.

Ceanglaíodh
an t-ainmhí bocht
le stumpa crainn
bailíodh
neantóga géar
is cromadh
ar chuimilt
a bhoilg
anuas soir agus siar.

Fágadh an capall
ar deire

ina ghiorrán
céasta fiáin
Is díoladh
thur baile amach
le gamall
gan fios ná ciall,
Céad faraoir a dhuine
nach féidir neantóg
a thabhairt don saol.

Ruaidhrí Ó Tuathail

TULACH A' LEATHAIR

Dúbhradh go mba shoiléar iad
ar Thulach A' Leathair ag rince
Thart ar thine mór cnámha
A facthas ón mbaile thíos.

Ghread chuile dhuine abhaile
Is cuireadh na gasúir a luí
Craitheadh díneach go fial
'Is cromadh ar phaidir na hoíche.

Níor chualathas ariamh a leithéid de cheol
Ag teacht ó úirlisí sidhe
Níor mhair ariamh an duine a thuig
An mangarae canadh is caoi.

Amach píosa fada sa ló
Shnág an slua leo suas
Is an áit ba chóir bheith dóite
Ní raibh ann ach féar glas is drúcht.

Nach ait gur mhair a gcuimhne
Nuair nár tuigeadh fonn nó port
Nuair nach feasach dúinn a n-ainm
Dream gan anam ná corp.

An dream a chonaic an oíche úd,
Is minic i ndearmad iad faraoir
Ach slua an cheoil 's an rince
Beo beithíoch sna scéalta sidhe.

Ruaidhrí Ó Tuathail